

Sfalica

MAGAZÍN O NAŠOM MESTE

OOOO

ZIMA

február | 2024

nepredajné

Obsah

- 1 **Úvodné slovo primátorky**
- 2 **Mestské zastupiteľstvo**
- 4 **Aktuálne**
- 6 Mestský vinohrad v Novosadoch je už z 89% prenajatý
- 8 Kolobeh života zapísaný v knihách
- 12 Skalická Kalvária odkrýva svoju minulosť
- Investície**
- 14 Modernizácia učební na ZŠ Strážnická
- 16 Chátrajúca zastávka na ul. Mallého je už minulosťou
- Skaličania v zahraničí**
- 18 Očaril ho vesmír, a tak pracuje na teóriách, ktoré môžu objasniť jeho fungovanie
- Mestské organizácie**
- 24 Farby jesene
- 26 **Kultúra**
- 34 **Z historickej tlače**
- Predstavujeme**
- 36 Pôvodne jezuitský kostol sv. Františka Xaverského
- Šport**
- 40 Na slovíčko s majstrom sveta: Igor Špetta

Tu si môžete pozrieť
elektronickú verziu
magazínu.

SKALICA – štvrťročník, magazín o našom meste | Vydáva: Mesto Skalica, Námestie slobody 10, 90901 Skalica | **IČO:** 00309982 | február/24, č. vydania 1/2024 | 2. ročník | nepredajné | **Registrácia:** Ministerstvo kultúry SR, EV 6124/23/PT | **ISSN:** 2730-1117 | **Redakčná rada:** Mgr. Juraj Chovanec, Mgr. Miroslav Mindáš, Mgr. Sára Surová | **Jazykový korektor:** Mgr. Sabína Markušová | **Uzavierka aktuálneho vydania: 12. 2. 2024 | Návrh obálky:** Hana Špírková | **Titulná fotografia:** Roman Spurný | **Grafická úprava a tlač:** Západoslvenské tlačiarne s. r. o., Skalica | **Náklad: 1100 ks** | Vaše postrehy a námety môžete posilať na adresu: magazin@mesto.skalica.sk | **Redakcia si vyhradzuje právo bez súhlasu autora krátiť príspevky, ktoré presahujú priestorové limity, alebo ich úplne odmietnuť. Za vecnú správnosť zodpovedajú autori. Autorské práva sú vyhradené.**

Jarné číslo magazínu vyjde na konci mája.

Milí Skaličania. Zima sa už pomaličky blíži ku koncu a hoci tentokrát nepriniesla veľa zasnežených dní, vianočné trhy boli vďaka nej ako z rozprávky. Už dlho si nepamätám, aby ich sprevádzala taká skvelá atmosféra, rovnako ako aj celé sviatočné obdobie. Tohtoročné Vianoce mali svoje osobitné čaro a prispeli k nemu už tradične i skalickí trubači. Po polnočnej omši, vo chvíli, keď sme sa lúčili so Štedrým dňom, sa po roku z farskej veže zasa do všetkých kútov mesta rozoznali tóny Tichej noci.

Do nového roku 2024 sme zrejme naposledy vstúpili s krásne zafarbenou oblohou, a tak ako každýkrát, aj tentoraz si väčšmi želajme, aby bol plný zdravia, šťastia a najmä rodinnej pohody. Prajem Vám veľa úsmevu na tvári, veľa pozitívne naladených ľudí okolo seba a tiež mnoho nevšedných príležitostí, ktoré prinesú radosť Vám a aj blízkym Vášmu srdcu.

Verím, že rok 2024 so sebou prinesie i veľa významných míľnikov – čaká nás dlho pripravovaná oprava Materskej školy Dr. Clementisa. Dúfame, že začneme práce na vodozádržných opatreniach na Základnej škole Vajanského a s trochou šťastia zhora posunieme do finálnej fázy aj revitalizáciu lesoparku Hájek a rekonštrukciu Mestskej budy. Len prednedávnom sme spustili novú webovú stránku www.enomdopredu.sk, kde si odteraz môžete všetky aktivity mesta jednoducho, rýchlo a prehľadne pozrieť.

Mgr. Oľga Luptáková
primátorka mesta Skalica

Poslanec Juraj Mikúš počas zasadnutia MsZ, 24. 1. 2024, foto © Peter Tokoš

Mestské zastupiteľstvo zasadalo dvakrát

Mestské zastupiteľstvo malo na programe dve zasadnutia – 13. decembra a 24. januára. Prinášame vám prehľad najdôležitejších bodov rokovaní.

Schválenie prebytočného majetku

Na decembrovom zasadnutí mestského zastupiteľstva schválil poslanecký zbor súpis prebytočného majetku, ktorý môže byť určený na predaj. Medzi takýmto majetkom sa nachádzajú napr. pozemky v areáli ROD Skalica, či pozemky bývalého areálu MOVIS. Dôvodom je skutočnosť, že predmetný nehnuteľný majetok sa trvalo nevyužíva na plnenie úloh mesta.

Žiadosť o dotáciu na projekt pre ZŠ Vajanského

Poslanci schválili zámer projektu „ZŠ Vajanského – extenzívna vegetačná strecha a vodozadržné opatrenia“, v ktorom bola následne podaná žiadosť o dotáciu v celkovej výške 800 115 €. Súčasťou projektu je vytvorenie zelenej strechy na plochých častiach zastrešenia objektu a systému na zvädzanie dažďovej vody zo sedlovej strechy do vsakovacích a podzemných nádob.

Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta

S účinnosťou k 1. novembru 2023 bola schválená novela zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, ktorá zavádza pre obce a mestá nové povinnosti v spojitosti s nakladaním s majetkom, hlavne v oblasti predaja a nájmu. V súvislosti s touto novelou tak boli ako vnútorný predpis mesta vypracované nové Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta Skalica.

Poslanecký zbor taktiež:

Schválil Návrh Rozpočtu mesta Skalica na rok 2024 a viac-ročného rozpočtu na roky 2025 – 2026

Schválil hospodársky výhľad spoločnosti SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU, s.r.o. pre rok 2024 spolu s plánom investícií a opráv na rok 2024 realizovaných spoločnosťou SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU, s.r.o.

Schválil Komunitný plán sociálnych služieb mesta Skalica na obdobie rokov 2024 – 2031

Uzniesol sa na VZN č. 10/2023 o miestnych daniach, ktorým sa mení a dopĺňa Všeobecne záväzné nariadenie mesta Skalica č. 6/2022 o miestnych daniach

Uzniesol sa na VZN č. 9/2023 o zrušení Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Skalica č. 9/2022 o výške dotácie na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, dieťa materskej školy a školských zariadení so sídlom na území mesta Skalica

Uzniesol sa na VZN č. 11/2023 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Zobral na vedomie správu hlavného kontrolóra o výsledkoch kontrol

pripravil Juraj Chovanec

Prenos z MsZ – 13. 12. 2023

Prenos z MsZ – 24. 1. 2024

Priamy prenos zo zastupiteľstva vždy na YouTube kanále mesta

www.youtube.com/@mestoskalica

Deň boja za slobodu a demokraciu,
16. 11. 2023, foto © Beata Tokošová

Katarínska zábava
v Zariadení pre seniorov Skalica, 27. 11. 2023, foto © Beata Tokošová

Prijatie dobrovoľných darcov krvi, 29. 11. 2023, foto © Peter Tokoš

Prijatie skalických podnikateľov, 19. 12. 2023, foto © Peter Tokoš

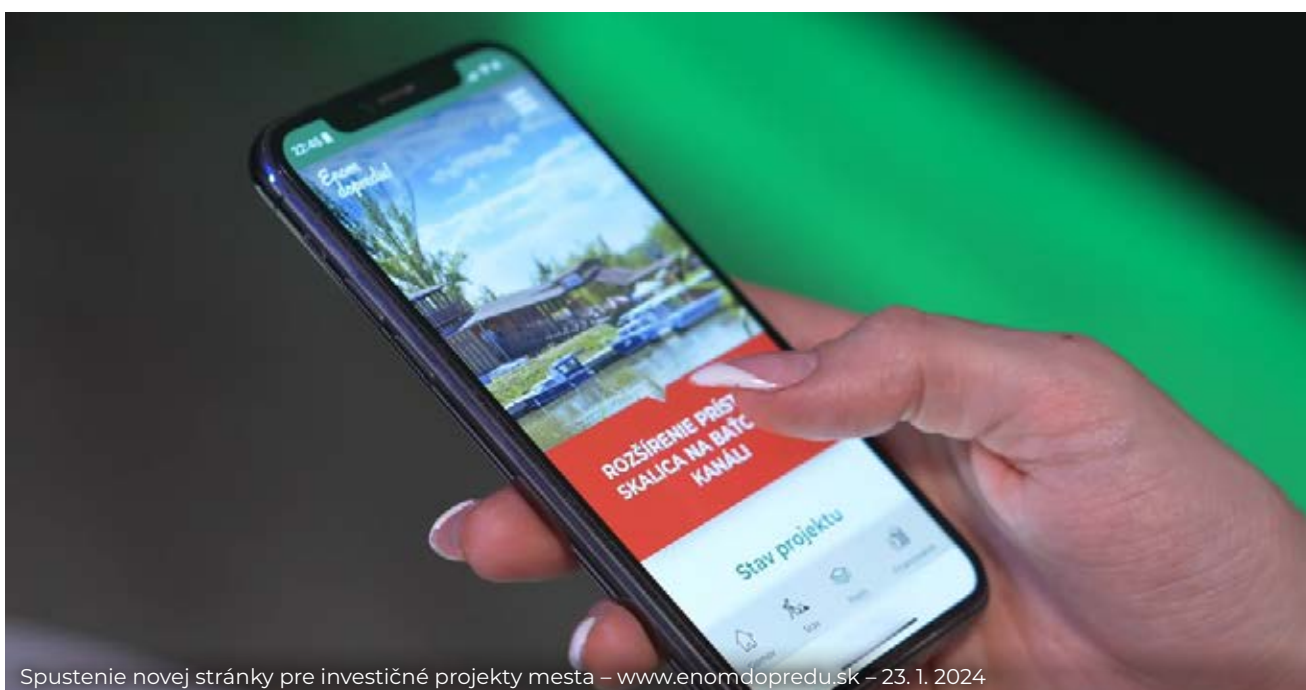
Novoročná kapustnica v Azylovom dome, 5. 1. 2024, foto © Peter Tokoš

Fašiangová zábava v Jesénii, 8. 2. 2024, foto © Beata Tokošová

Nová riaditeľka CVČ, Mgr. Kristína Filipová, 22. 1. 2024, foto © Peter Tokoš

Spustenie novej stránky pre investičné projekty mesta – www.enomdopredu.sk – 23. 1. 2024

Mestský vinohrad v Novosadoch je už z 89% prenajatý

Za posledný rok tak narástol prenájom mestského vinohradu o viac ako 70%.

Projekt mestského vinohradu v časti Novosady-dolné, ktorý sa začal realizovať v roku 2020, sa stal v poslednom čase jednou z najsledovanejších tém. Dôvodom, prečo sa tak stalo, bolo to, že zmluvu

o prenájme na obrábanie vinohradu podpísal nakoniec len jeden z pôvodných štyroch vinohradníkov, ktorí na začiatku prejavili záujem. Tým sa Správa mestského majetku, ktorá projekt realizovala, dostala do päťovej

situácie. Väčšinu vinohradu musela obhospodarovvať so svojimi zamestnancami, ktorí vinice obrábali v rámci svojej pracovnej činnosti, a na tieto aktivity musela spoločnosť vyčleniť ročne takmer 50.000 €.

Vinohrad bol preto pre Správu mestského majetku len nákladovou položkou a zámer projektu sa tak vôbec nenaplnil.

Od roku 2023, kedy prišlo k zmenám na konateľských pozíciách, sa však postupne vrátil aj záujem vinohradníkov. Správa mestského majetku prednedávnom dokončila úspešnú obchodnú verejnú súťaž, ktorej výsledkom je, že k dnešnému dňu je z mestského vinohradu Novosady prena-

jatých už 89% z celkového počtu 162.000 sadeníc. Na zvyšných 18.000 sadeníc je vypísaná ešte jedna obchodná verejná súťaž.

Za posledný rok tak celkovo narástol prenájom mestského vinohradu o viac ako 70%, čím už naďalej nebude pre spoločnosť nákladovou položkou. Tento nárast, ako aj úspešný priebeh nedávno ukončenej obchodnej verejnej súťaže, je výsledkom efektívnej a otvorenej komunikácie medzi kona-

teľmi SMM, vedením mesta a potenciálnymi záujemcami. Správa mestského majetku zároveň v budúcnosti získa z vinohradu pravidelný príjem, ktorý bude podľa platného uznesenia mestského zastupiteľstva plynúť už od ôsmeho roku prenájomu. Vo chvíli, kedy už bude vinohrad takpovediac rodiť. Predpokladaný príjem v roku 2030 je 9.572 €, v roku 2035 – 14.358 €, v roku 2040 – 19.144 € a v roku 2045 – 23.930 €.

pripravil Juraj Chovanec

Kolobeh života zapísaný v knihách

Práca veľmi pedantná a náročná na čas. Všetko musí byť správne a bezchybné.

Tak opisuje prácu na matričnom úrade Viera Fulierová. Ručné písanie do matričných kníh je jej srdcovou záležitosťou. Spolu s ďalšími dvomi matrikárkami uskutočňujú zápisy narodenia, uzavretia manželstva a úmrtí. Vedeli ste, že oproti ostatným matrikám v okrese máme zápisov o narodení a úmrtí najviac?

Čaro práce na matričnom úrade spočíva v tom, že sa pred matrikárkami odohráva kolobeh života

Deti, ktoré pred niekoľkými rokmi zapisovali do rodných matrik dnes zapisujú do knihy manželstiev alebo do nových rodných matrik, kde sú uvádzaní už ako rodičia.

Zápisy do matrik treba urobiť bezchybne. Čas je chýbajúcou veličinou

Píše sa dokumentárnym atramentom, písmo musí byť úhladné a čitateľné, aby sa záznam jednoznačne prečítal aj po niekoľkých rokoch. Na ručné písanie treba skutočne čas a ten na matrike chýba čoraz viac. Vybavujú sa výpisy z jednotlivých kníh, žiadosti o zmeny, úpravy mien a priezvisk, určenia otcovstva, potvrdzovanie žiadostí o uzavretie manželstva, nahrávanie údajov do elektronickej podoby, vyhotovovanie archívnych výpisov a mnoho ďalších úkonov s tým spojených.

Najviac času zaberá vybavovanie matričných dokumentov v prípade občanov cudzincov

Sú najnáročnejšie na čas a tiež na posúdenie správnosti predkladaných dokumentov. Ďalej je to vyhľadávanie zápisov v starých matrikách a hlavne vtedy, keď občan nemá úplné údaje, kedy matričná udalosť nastala.

Skalická matrika je iná ako ostatné. Jej zvláštnosti sú hneď dve

Oproti ostatným matrikám v okrese máme silnú rodnú a úmrtnú matriku. Odvíja sa to od toho, že sa vo Fakultnej nemocnici AGEL, ktorá sídli v Skalici, odohráva väčšina narodení a úmrtí. Všetky matričné udalosti sú zapísané v matrike podľa miesta, kde matričná udalosť nastala. Ďalším špecifikom je, že výpisy z archívu vyhotovuje matričný úrad v sídle štátneho archívu. Matriky uchováva 100 rokov. Po uplynutí tejto doby odchádzajú do štátneho archívu. Tým, že máme archív v Skalici našej matrike prislúcha vyhotovenie matričných výpisov z kníh, ktoré sú v archíve uložené. Práca s takýmito staršími výpismi je náročná, pretože najstaršie knihy boli písané v maďarskom jazyku.

Matričný záznam z roku 1900, foto © Peter Tokoš

Do Štátneho archívu v Skalici bolo od r. 1895 do r. 1906 odovzdaných 18 matričných kníh

Matričná kniha má spravidla 200 strán. Najstaršiu matričnú knihu uloženú na matrike máme z roku 1906 a prvý zápis je s menom Erszébet Ilona. Písmo v tých dobách bolo doslova cifrované, s rôznymi háčikmi a ozdobnými zakončeniami.

len zopár ľudí, ktorí súhlas udelili. Štátnym inštitúciám, ako sú súdy, polícia, orgány štátnej správy a podobne, je matrika oprávnená informácie poskytnúť.

Na vybavenie matričných dokladov vám stačí len občiansky preukaz

Byrokracia sa odbúrava postupne elektronizáciou.

Matrikárky na Matričnom úrade v Skalici, zľava Dana Straková, Viera Fulierová, Petra Šrédlová, foto © Peter Tokoš

Prístup k matričným údajom je obmedzený. Rolu zohral aj zákon o GDPR

Nahliadnuť do matriky alebo získať matričné údaje môže osoba, ktorej sa záznam týka. Potom manžel, manželka, rodičia, deti, súrodenci a ich deti alebo iná blízka osoba. Zverejňovanie informácií, napr. v mestských novinách, môže byť vykonané len so súhlasom dotknutej osoby. Z tohto dôvodu táto rubrika zo Skalického pressu zmizla. Bolo

Zaviedli sa úpravy, ktoré potešia rodičov novorodencov i snúbencov

Rodičia pri vybavovaní rodných listov novonarodených detí majú už v pôrodnici možnosť požiadať o zaslanie rodného listu na adresu svojho pobytu. Na matriku tak už ani nemusia chodiť. Dobrou správou pre mnohých snúbencov je, že v prípade rozhodnutia ponechať si dve priezviská už to spoločné nemusí byť na prvom mieste.

Podľa počtu narodení a úmrtí bolo v Skalici vždy menej úmrtí ako narodení

V posledných troch rokoch, najmä počas pandémie, počet úmrtí stúpol.

Prvý narodený Skaličan v roku 2024,
foto © archív Ľubica Leskovská

Takýto bol rok 2023

V roku 2023 sa v nemocnici narodilo 623 detí. Oblúbenými menami boli Eliška, Natália, Ema, Diana a Viktória. Medzi chlapčenskými menami dominovali Filip, Martin, Michal, Adam, Jakub a Lukáš. Matrika uskutočnila 596 úmrtných zápisov a 110 sobášnych obradov. Narodilo sa 110 skalických občanov a 129 zomrelo.

Prvým narodeným občanom Skalice v novom roku 2024 je chlapec Martin Leskovský

Narodil sa vo štvrtok 4. januára o 23:39 hod., vážil 2900 gramov a meral 47 centimetrov.

Tradičné mená si Skaličania vyberajú dodnes

V minulosti boli obľúbené Dominik, Ján, Alžbeta, Jozef, Mária, Pavel, Tomáš, Martin, Michal. Tieto mená sú používané v podstate dodnes. Boli obdobia moderných a hlavne cudzích mien, ale práve v posledných rokoch sa ľudia vracajú k pôvodným tradičným menám ako Júlia, Amália, Dorota, Terézia.

Do rodného listu budú zapísané len tie mená, ktoré sú povolené

Rodičom sa odporúča pozrieť stránku babynology.com, či sa tam vybrané meno nachádza. Vo väčšine prípadov matrikárky nájdu podobný tvar, niekedy len s drobnými odchýlkami. Rodičia meno zvyknú uvádzať v tvare, v akom sa vyslovuje a nie tak, ako je to pravopisne správne. V takých prípadoch sa vedie na správnosti s rodičmi dohodnúť.

Malí Skaličania dostali i tieto zahraničné mená

Aria, Aliyah, Jacqueline, Loreen, Lorian, Nancy, Nathaniel, Abigail, Samara, Gerald, Lior, Aliva a Elya.

Zmeniť svoje meno a priezvisko na úplne iné nie je v kompetencii matriky

Na to slúži príslušný okresný úrad podľa trvalého pobytu žiadateľa.

Uzatvárať manželstvo k nám chodia snúbenci z celého Slovenska i zo zahraničia

Sobášili sa tu snúbenci z krajín ako Veľká Británia, Brazília, Holandské kráľovstvo, USA, Taliansko, Španielsko, Helénska republika a Nemecko.

Ako hovoria samotní snúbenci, naše mesto je pre nich zaujímavé. Ponúka širokú škálu miest na uzatvorenie manželstva

Snúbenci chcú mať obrad tam, kde majú svadobnú hostinu. V prípade priaznivého počasia chcú obrad vonku. Atraktívnymi miestami sú Hotel sv. Ludmila – ružová záhrada, Grafobal Group Golf Resort Skalica, Penzión Vinica, priestor Františkánskeho kláštora a nádvorja, Rotunda Sv. Juraja, prístav na Baťovom kanáli a mnohé iné, či už v našom meste alebo aj v obciach, ktoré nám matrične patria. Matrikárky dbajú vždy na to, aby to bolo dôstojné a prístupné miesto. Najviac využívanými priestormi sú Jezuitský kostol a krásne zrekonštruovaná obradná miestnosť mestského úradu.

Zopár sobášov sa uskutočnilo aj pri najstaršej historicko-architektonickej pamiatke v meste

Prvý obrad sa na Rotunde sv. Juraja konal na žiadosť snúbencov v roku 2015 a odvtedy sa tu uskutočnili asi 4 sobášne obrady. Sobáš sa koná len vonku v priestoroch pred rotundou.

Pravá láska si nevyberá a vek je len číslo

Najstarší sobášení snúbenci v Skalici boli vo veku 72 a 75 rokov.

foto © Peter Tokoš

foto © archív Alica Milotová

pripravila **Sára Surová**

Skalická Kalvária odkrýva svoju minulosť

Našiel sa pôdorys okrúhlej veže, ktorý definitívne potvrdí legendu o starej pevnosti na mieste dnešnej Kalvárie?

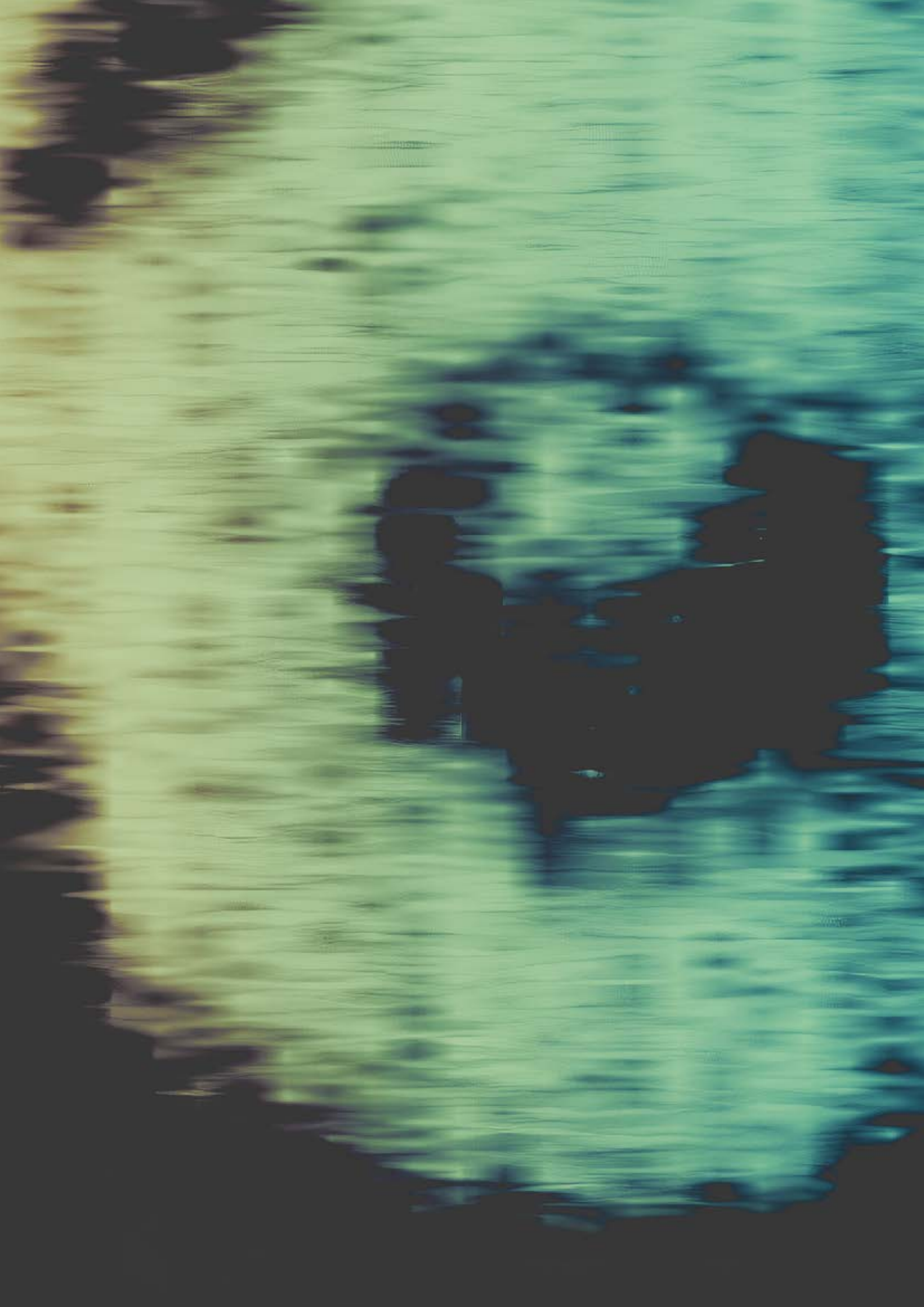
Mesto Skalica, v spolupráci so spoločnosťou Mraz Robotics, uskutočnilo v lete a na jeseň minulého roku dôkladný prieskum Kalvárie prostredníctvom GPR merania. Táto metóda prináša najdetailnejšie informácie o štruktúrach pod povrchom zeme. Snímka, ktorú sa podarilo v rámci prvého merania vygenerovať (na fotografii vpravo), zreteľne zobrazuje kruhový pôdorys. Podľa niektorých zdrojov mal byť v 13. storočí na tomto mies-

te vybudovaný drevený hrádok, ktorý bol sídlom vládnucich zemepánov a ktorého súčasťou mala byť aj okrúhla veža. Niektoré pramene tiež tvrdia, že Rotunda sv. Juraja, nachádzajúca sa na protilahlom vríšku, mala slúžiť ako kostolík, ktorý bol s hrádkom spojený prostredníctvom padacieho mostu.

Je viac ako pravdepodobné, že nájdený kruhový pôdorys nie je jediným objektom pod mapovaným povrchom.

Kedže sa však na Kalvárii nachádza zhruba 2,5-metrová nadvážka zeminy, pre ďalší výskum budú smerodajné najmä dáta o tom, v akej hĺbke sa tento objekt a prípadné ďalšie objekty nachádzajú. Za spoluprácu pri našom spoločnom bádani, ako aj za cenné informácie z historických prameňov, patrí i touto cestou veľké poďakovanie pani Viere Drahošovej, riaditeľke Záhorského múzea v Skalici.

Modernizácia učební na ZŠ Strážnická

Mesto Skalica úspešne dokončilo šesťročný projekt, ktorého cieľom bolo zmodernizovanie odborných prírodovedeckých učební fyziky, biochémie, polytechnickej a IKT učebne.

Projekt modernizácie učební na Základnej škole Strážnická začal ešte v decembri 2016 a jeho hlavným cieľom bolo zvýšenie kvality infraštruktúry vzdelávania. Vďaka tomuto projektu bolo možné vybaviť učebne novými didaktickými pomôckami, technikou, novým moderným nábytkom a tiež novou IKT technikou. Komplexnou premenou prešla aj súčasná knižnica. Nová knižnica a čítareň bola vybavená novým knižničným fondom, zlepšilo

sa technické vybavenie zavedením elektronizácie a internetizácie. Projekt zahŕňal aj stavebné práce. Výmena podlahy sa zrealizovala v učebniach fyziky, biochémie a v polytechnickej učebni. Žiakom sa vďaka tomuto projektu skvalitní vyučovací proces odborných predmetov. Budú mať tiež lepší prístup k informáciám, ktoré sú potrebné k štúdiu, a tieto informácie môžu využívať aj pri riešení rôznych

problémov v budúcnosti. Na projekt modernizácie učební vyčlenilo Mesto Skalica, v rámci spolufinancovania, 7 884 € z vlastných zdrojov a ďalších 149 797 € získalo ako nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Integrovaného regionálneho operačného programu a tiež z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky.

pripravil **Juraj Chovanec**
foto © Sára Surová

Chátrajúca zastávka na ulici Mallého
JE UŽ MINULOSŤOU

Mesto Skalica pristúpilo na jeseň 2023 ku kompletnej modernizácii autobusovej zastávky na ulici Mallého, ktorá bola posledné dve desaťročia v chátrajúcom stave.

Mestu bola na tento projekt schválená dotácia z Integrovaného regionálneho operačného programu v celkovej výške 44 517 €. Vďaka nej mohol byť vybudovaný nový moderný prístrešok s osvetlením, lavičkou, informačnou presvetlenou vitrínou, s USB pripojením na nabíjanie mobilov a inštalovanými fotovoltickými panelmi na streche. Súčasťou modernizácie zastávky bolo aj osadenie smetných nádob na separovaný odpad.

prípravil **Juraj Chovanec**
foto © **Peter Tokoš**

Očaril ho vesmír, a tak pracuje na teóriách, ktoré môžu objasniť jeho fungovanie

Veľký tresk sa chápe ako počiatok nášho vesmíru. V prvých zlomkoch sekundy po explózii vzniklo všetko, čo poznáme. Naše fyzikálne teórie zatiaľ nedokážu opísať podmienky, aké mohli pri vzniku vesmíru existovať. Vedci si však myslia, že vznikli aj neznáme častice a pracujú na teóriách, ktoré vysvetľujú, prečo je to, čo pozorujeme v našom vesmíre také, aké to je. Keď bol **Radovan Dermíšek** študentom skalického gymnázia, ani mu nenapadlo, že medzi nich bude patriť aj on. Že raz bude za veľkou mláku učiť kvantovú fyziku a pracovať na teóriách, ktoré ak sa experimentálne potvrdia, môžu zmeniť alebo doplniť vysvetlenia o fungovaní vesmíru. Na základe medzinárodného ukazovateľa výkonu vedca ho zaradili do prestížneho zoznamu najcitovanejších slovenských vedcov. Stal sa z neho profesor na univerzite v USA a okrem iného sa snaží odhaliť jednu z najväčších záhad dnešnej fyziky. Ako sám hovorí, stačí dobrý nápad a každý z nás môže urobiť niečo nové alebo zmeniť život veľa ľuďom.

Čo bolo prvým impulzom pre rozhodnutie sa ísť študovať do Ameriky?

Študoval som v Prahe na Karlovej univerzite a než som skončil magisterské štúdium, Československo sa rozdelilo. Tým som sa stal zo dňa na deň zahraničným študentom. Začal som doktorandské štúdium, ale vždy bolo veľa nejasností ohľadom školného alebo štipendia. Nikto nevedel, čo bude. Tiež som sa začal zaujímať o teórie, ktoré vysvetľujú viac než súčasný model časticovej fyziky. V tom čase v tejto oblasti v Prahe nikto nepracoval. Európske krajiny som nezvažoval. Vtedy bolo pre nás veľmi drahé žiť niekde v západnej Európe a nebolo veľa príležitostí dostať štipendium. V USA bola táto téma veľmi živá. Prijali ma na doktorandské štúdium (1997) a tiež mi dali štipendium, ktoré pokrylo školné a môj príjem, ktorý bol viac než dostatočný na to, aby som tam dobre žil. Získal som PhD. na Ohio State University. Potom som mal postdoktorandské miesta na University of California v Davise a Institute for Advanced Study v Princetone. Dostal som ponuku na miesto profesora na Indiana University (mesto Bloomington v štáte Indiana), kde som dodnes.

Ako sa vám žije v zahraničí?

Určite to bola veľká zmena, ale mne príde zaujímavé vyskúšať ako ľudia žijú na iných miestach. Ja si všade rýchlo zvyknem, nemám s tým žiadny problém. Okrem USA som žil nejakú dobu v Nemecku, Švajčiarsku a v Kórei. Všade je to nakoniec rovnaké.

Ako vníma rodina, že ste od nich tak ďaleko?

Rodina mi veľmi pomohla, keď som odchádzal do Ameriky. Rodičia asi neboli veľmi radi, ale nechali ma ísť za tým, čo som chcel. Komunikujeme spolu cez internet a aspoň raz za rok som v Skalici.

Stačili vám poznatky získané na Slovensku a v Čechách alebo ste sa museli dodatočne samovzdelávať?

Stačilo mi to, čo som vedel.

Pracujete ako profesor na univerzite. Čomu sa venujete?

Mojou prácou je vyučovanie a výskum. Učím fyziku, najčastejšie kvantovú fyziku pre doktorandov, ale niekedy aj iné predmety. Zaujímam sa hlavne o teórie, ktoré sa snažia vysvetliť niečo, čo pozorujeme v našom vesmíre a čo súčasná teória časticovej fyziky nevysvetľuje. Tieto teórie typicky predpovedajú nové, ešte neobjavené, častice alebo nové javy, ktoré môžu byť experimentálne potvrdené alebo vyvrátené. Väčšina mojich štúdií je o nových časticách, ktoré môžu byť objavené na Veľkom hadrónovom urýchlovači v CERNe u Ženevy, ale pracujem aj na fyzike orientovanej na iné experimenty. Čiastočne sa zaujímam o kozmológiu, napríklad o možné vysvetlenia temnej hmoty vo vesmíre.

Veľký hadrónový urýchlovač (LHC) je najväčším experimentálnym zariadením na svete (obvod vyše 26 km). Ide o urýchlovač častíc nachádzajúci sa v podzemnom tuneli na území dvoch štátov – Francúzska a Švajčiarska. Jeho cieľom je testovať predpovede časticovej fyziky.

Aký je rozdiel medzi kvantovou fyzikou a fyzikou častíc?

Fyzika častíc je o tom, ako sa elementárne častice (z ktorých je všetka hmota zložená) správajú, ako spolu interagujú a prečo sú také, aké sú. Kvantová fyzika je jazyk, ktorý správanie častíc popisuje na základe ich charakteristík, ako je napríklad hmotnosť alebo elektrický náboj.

Čo všetko potrebujete na svoj výskum a tvorbu teórií?

Na väčšinu vecí mi stačí len obyčajný počítač, aby som mohol vyhľadať informácie, ktoré potrebujem alebo urobiť jednoduché výpočty. Najdôležitejšie je dostať dobrý nápad, a na to nepotrebujem nič. Niekedy pracujem spolu s mojimi kolegami na iných univerzitách, ale väčšinu publikácií mám s mojimi študentami alebo s bývalými študentami, čo už sú na iných miestach.

Aký je najväčší rozdiel v štúdiu v Amerike a na Slovensku?

Toto mi prišlo zaujímavé hneď, keď som tam prišiel. Na základných a stredných školách sa v USA učia oveľa menej ako na Slovensku. Sú viac zameraní na športy a tvorivú činnosť. Potom to na vysokých školách doháňajú. Hlavne v matematike a v prírodovedných predmetoch sa niektoré veci, ktoré sa na Slovensku učia už na základných školách, učia až na vysokých. Ale úplne sa to zmení na doktorandskom štúdiu, ktoré je oveľa náročnejšie ako na Slovensku.

Aké sú za veľkou mládkou pracovné podmienky pre profesorov?

Myslím si, že učitelia na základných a stredných školách by mali byť platení lepšie. Na univerzitách to závisí od toho, či je univerzita zameraná na učenie alebo výskum. Najlepšie univerzity sú zamerané na výskum a v tých sú profesori prijímaní na základe ich vedeckých prác. Majú úplnú voľnosť, môžu pracovať na čom chcú, učia cca 3 hodiny za týždeň, a sú dobre platení. Takže si myslím, že podmienky pre profesorov sú výborné.

Ste riaditeľom postgraduálneho štúdia. Čo si pod tým môžeme predstaviť?

Na fyzike máme skoro 100 postgraduálnych študentov a v priemere je každý z nich u nás 6 rokov než dostane titul. Dohliadam na všetko – od ich prijatia na školu až po diplom, aby za tie roky urobili potrebné skúšky, aby napreduvali v ich výskume a tiež aby sme ich mali z čoho platiť.

Pohľad na kampus Indiana University v Bloomington

“ Nemyslieť na to, čo je, ale zamerať sa na to, čo môže byť a pracovať na tom

Čo lepšie funguje v Amerike a preniesli by ste to na Slovensko?

Hľadať niečo nové, vymyslieť alebo urobiť niečo, čo ešte nikto neurobil. Nie len trochu nové, ale veľmi nové, revolučné. Vo výskume, ale aj v obyčajnom živote. Nové technológie, lieky, ale aj jednoduché veci ako napríklad objednať si večeru alebo niekoho, kto vás niekam odvezie cez aplikáciu na telefóne. Veľká väčšina takých vecí začala v USA a preniesli sa časom do iných krajín. Toto zmýšľanie by mohlo byť aj na Slovensku. Nemyslieť na to, čo je, ale zamerať sa na to, čo môže byť a pracovať na tom. Z začať niečo nové na Slovensku, čo sa preniesie do ostatných krajín. Myslím, že také zmýšľanie musí začať už na základných školách. Nesnažiť sa len preniesť vedomosti, ale hlavne inšpirovať a zdôrazňovať, že každý môže urobiť niečo nové alebo zmeniť život veľa ľuďom. Zo základnej školy si pamätám komentáre, že z nás nič nebude (pozdravujem všetkých kamarátov hokejistov zo základnej). Úplne naopak ako v Amerike. Ale asi sa veľa vecí už zmenilo od čias, keď som bol na základnej škole.

Ako rýchlo napredujú výskumy ohľadom vesmíru?

Ohľadom častíc veľmi pomaly, ale ohľadom vesmíru pomerne rýchlo. V posledných desaťročiach sme sa dozvedeli veľa o vesmíre: že sa rozpína rýchlejšie a rýchlejšie a objavené boli tiež gravitačné vlny. Bolo to vďaka niekoľkým experimentom, ktoré boli pomerne lacné. Ale myslím si, že výskum vesmíru sa tiež spomalí. Vesmírny ďalekohľad Jamesa Webba, z ktorého asi všetci videli nejaké fotografie alebo počuli o ňom, stál okolo 10 miliárd eur a vývoj budúcich experimentov sa tiež posúva na desiatky rokov. Vyzerá to tak, že keď sa na pokrok potrebuje toľko peňazí, tak sa všetko spomalí. Potrebná je medzinárodná spolupráca, všetko musí byť plánované a schválené mnohými krajinami a z rôznych dôvodov niekedy peniaze sú a niekedy nie sú. Niekedy sa aj veľký experiment zastaví v polovici, pretože sa zmení politická situácia a zrazu nie sú peniaze.

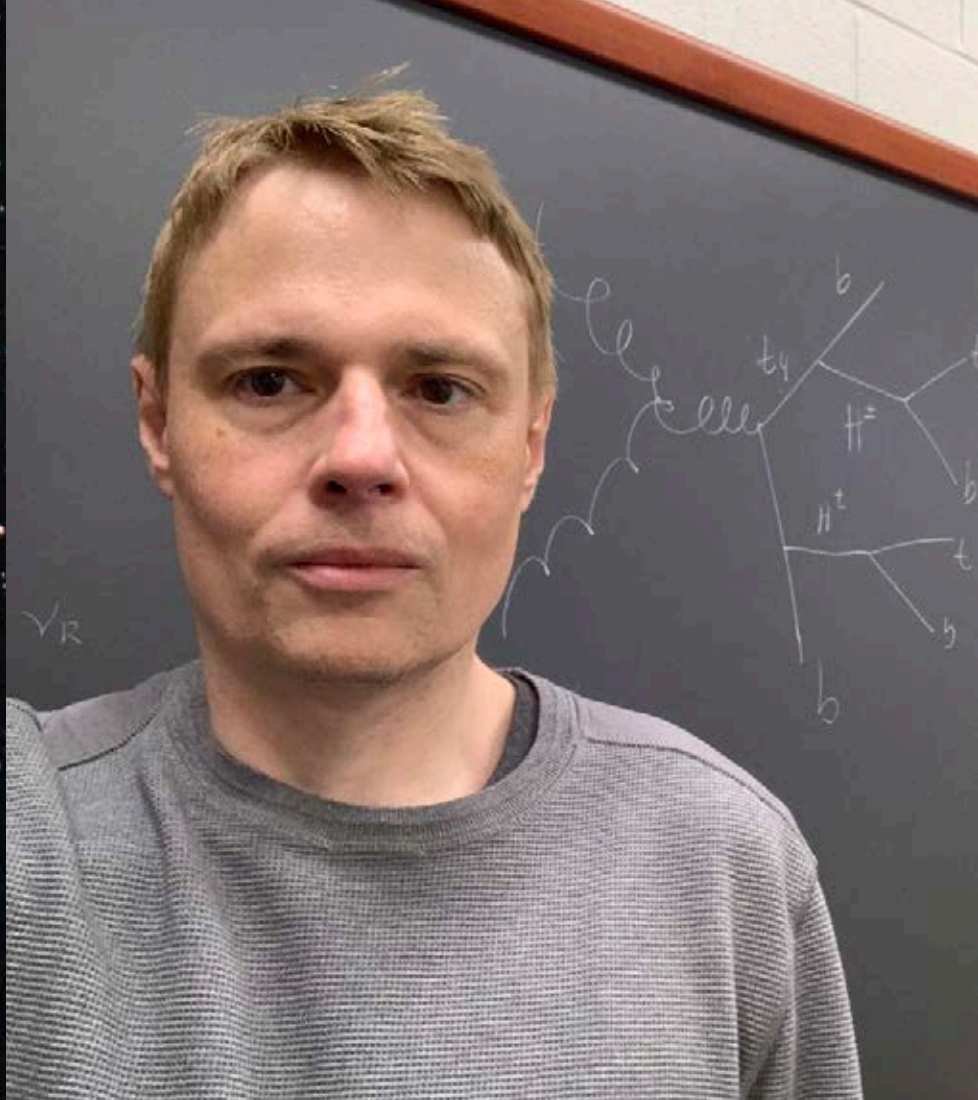

Podarilo sa nejakú vašu teóriu potvrdiť alebo vyvrátiť? Aký objav vo všeobecnosti je pre vás najzaujímavejší?

Najzaujímavejším objavom je pre mňa Higgsov bozón (na základe neho dokážeme vysvetliť odkiaľ v štandardnom modeli pochádza hmotnosť ostatných častíc), ktorý bol objavený v roku 2012 na Veľkom hadrónovom urýchlovači. Vo všeobecnosti to ale bol asi objav, že sa vesmír rozpína rýchlejšie a rýchlejšie. Keď bol Higgsov bozón objavený, a bolo dobre zmerané ako sa rozpadá, vyvrátilo to jednu z mojich teórií, ktorá predpovedala, že sa bude rozpadáť inak ako v súčasnom modeli časticovej fyziky. Žiadne iné predpovede, moje alebo mojich kolegov, zatiaľ overené neboli.

Nie je to trochu demotivujúce, ak neviete potvrdiť svoje teórie? A možno sa ich potvrdenia koniec koncov ani nedozvieme..

Je to trochu (niekedy veľmi) demotivujúce. Overenie teórií v mojej oblasti trvá dlhšie a dlhšie. Vyvinúť a postaviť nový urýchlovač trvá desiatky rokov a je to veľmi drahé. Ale môže to byť aj vzrušujúce. V decembri vedecká komunita v USA predložila plán najdôležitejších projektov na ďalších asi 10 rokov a vývoj mionového urýchlovača bol jeden zo zýraznených projektov (mion je elementárna častica podobná elektrónu, ale asi 200x ťažšia). Je to veľmi ambiciózny projekt, voláme ho „muon shot“ (muon je mion v angličtine). Projekt je nesmierne náročný, pretože mion je nestabilná častica a rozpadá sa asi za dve milióntiny sekundy. Takže mion sa musí pripraviť, urýchliť na vysokú energiu a zraziť s iným mionom pred tým, než sa rozpadne. Ale keď sa to podarí, tak sa otvorí nová cesta ako stavať urýchlovače na vyššie energie. Mám niekoľko prác, ktoré predpovedajú procesy, čo by sa dali ľahko overiť a študovať na mionovom urýchlovači. Aj keď sa toho nedožijem, stále je motivujúce k tomu prispieť.

“ v pozorovateľnom vesmíre je viac galaxií než kvapiek vína v Skalici

Aký je váš najväčší sen?

Chcel by som objaviť niečo nové o prírode.

Na internete sa môžeme dočítať, že vesmír sa nespráva tak, ako by sa mal. Čo to znamená?

Náš súčasný model vesmíru je v podstate veľmi jednoduchý. Obsahuje len hmotu, ktorú poznáme, potom hmotu, ktorá sa nespráva ako hmota, ktorú poznáme, t.j. neinteraguje so svetlom, a preto ju nevidíme a voláme ju temná hmota, a ešte energiu, ktorú tiež nepoznáme – temná energia. Zvyšok je len teória všeobecnej relativity, ktorá dokáže presne predpovedať ako bude vesmír vyzeráť v budúcnosti alebo vyzeráť v minulosti len na základe toho, koľko je každej hmoty a energie vo vesmíre. Ale merania ako sa vesmír rozpína, ktoré sa pozerajú na vzdialenosti galaxií, nesúhlasia s rozpínaním vesmíru odvodeným z pozorovania svetla z obdobia, keď bol vesmír ešte bábätko. Znamená to (ak nikto neurobil chybu), že ten jednoduchý súčasný model vesmíru nie je ten správny. Možno len trochu pozmenený model dokáže vysvetliť všetky pozorovania a možno niekto objaví úplne iný model. Uvidíme.

Je temná hmota jednou z najväčších záhad dnešnej fyziky?

Určite áno. Väčšina fyzikov si myslí, že je to nová častica alebo niekoľko častíc, ale tiež to môžu byť čierne diery zo začiatku vesmíru. Aj keď je to častica, tak nevieme, či je veľmi ľahká alebo veľmi ťažká a či vôbec interaguje s časticami, ktoré poznáme inak než gravitáciou. Je veľa možností alebo to môže byť úplne inak než si myslíme, a preto je to záhada.

Dostali ste sa vďaka fyzike na nejaké zaujímavé miesta?

Dostal som sa napríklad do najväčšej a najhlbšej (2 400 m) bane v Severnej Amerike. Táto baňa je vo fyzike známa, pretože v 60. rokoch tam bol urobený slávny experiment, ktorý objavil neutrína – ťažko pozorovateľné častice, ktoré k nám prichádzajú zo Slnka. Baňa bola zatvorená asi pred 20 rokmi, pretože už nebola výnosná a pred 15 rokmi sa tam začalo plánovať a postupne budovať najhlbšie podzemné výskumné centrum v USA. Už sú tam experimenty, ktoré hľadajú temnú hmotu, ale aj experimenty v biológii a geológii, a buduje sa tam najväčší experiment, ktorý bude študovať neutrína. Nachádzal sa tam aj posledný (v USA) fungujúci ručne ovládaný výťah do bane, ktorý bol tiež jedinou možnosťou ako sa dole dostať. Povedali nám, že keď sa pokazí, už nikto nebude vedieť, ako ho opraviť. Tým výťahom som sa zviezol, keď tam ešte skoro nič nebolo. Dá sa povedať, že keď už baňa nie je dosť dobrá ani pre baníkov, prídu tam časticoví fyzici.

Určite vám túto otázku už niekto položil. Myslíte si, že sme vo vesmíre sami?

Vesmír je obrovský. Keď sa pozriete v noci na oblohu vidíte veľa hviezd, ktoré môžu mať planéty. Ale to, čo vidíme je len zrnko piesku. Len v našej galaxii sú stovky miliárd hviezd. A v pozorovateľnom vesmíre (oblasť vesmíru, ktorú možno v súčasnosti pozorovať zo Zeme, vesmírnych teleskopov, sond a iných špecializovaných zariadení) je viac galaxií než kvapiek vína v Skalici. Dúfam, že čitatelia môj odhad overia. ☺ Slnko nie je v našej galaxii ničím zvláštne a naša galaxia tiež nie je výnimočná. Takže si myslím, že je veľká pravdepodobnosť, že nie sme sami. Ale na rozdiel od väčšiny ľudí si nemyslím, že to je pre nás dobre.

Prečo?

Ľudia stále bojujú s ľuďmi, ktorí sú v podstate rovnakí a ktorým rozumejú, len kvôli troche územia alebo prístupu k niečomu alebo len aby sa niekto udržal pri moci. Nemyslím si, že by sme boli lepší k mimozemšťanom alebo oni k nám. Bud' sme vo vesmíre sami alebo sme boli prví, a preto sme najvyspelejší alebo sme v ... Prvé dve možnosti nie sú pravdepodobné.

V Skalici je veľa veriacich. Je podľa vášho názoru možné veriť v Boha a zároveň veriť vedeckým teóriám o vzniku sveta?

Ja považujem vieru za osobnú záležitosť, viac zameranú na životné hodnoty a spôsob života a vedu ako prostriedok na poznanie. Vždy bude hranica medzi tým, čo vieme a čo nevieme a nikdy nebudeme vedieť, prečo vôbec existujeme. Všetci si môžu nájsť alebo prijať akékoľvek vysvetlenia, ktoré im vyhovujú a dajú im inšpiráciu pre život. Nevidím v tom žiadny problém.

Pamätáte si na svoje detstvo?

Pamätám a rád spomínam. Najradšej som sa hral s kamarátmi na ulici a jazdil na bicykli okolo Skalice (pozdravujem Sláva a Maroša). Rád spomínam aj na rôzne aktivity na gymnáziu (pozdravujem všetkých z gymnázia).

Máte v Skalici svoje obľúbené miesta?

Ani nie. Všade je pekne, od rotundy až po vinohrady.

Spomínali ste, že rád cestujete a ochutnávate jedlá, ktoré nepoznáte. Niesli ste náš Skalický trdelník na ochutnávku kolegom do USA?

Neniesol. Určite by sa spýtali, kde je zmrzlina. Bohužiaľ, trdlo poznajú z Prahy a iných miest v Európe, a je to pre nich drždalo na zmrzlinu. Ale často som hovoril kolegom a známym o Skalickom trdelníku. Možno sa niekto z nich vyberie do Skalice ho ochutnať.

Uvažovali ste niekedy, že by ste sa vrátili?

Pokojne by som sa vrátil, ak by som dostal podobné podmienky alebo až prestanem robiť výskum.

Máte pre našich čitateľov odkaz?

Prajem všetkým nech sa im veľmi darí.

pripravila **Sára Surová**
foto © archív Radovan Dermíšek

Farby jesene

Toto vydanie magazínu je síce zimné, ale vráťme sa ešte do uplynulej jesene. Práve tá bola témou už štvrtého ročníka výtvarno-fotograficko-literárnej súťaže FARBY JESENE. Pre škôľkarov a školákov okresu Skalica ju každoročne vyhlasuje Centrum voľného času Skalica.

Práce k nám prichádzali ešte v priebehu decembra a ich konečný počet prekonal predchádzajúce ročníky. Výtvarných prác sa nazbieralo neuveriteľ-

ných takmer 280, hoci tentoraz „iba“ zo 16 predškolských, školských a ďalších zariadení (v minulých ročníkoch to bolo okolo 20). Fotografií máme opäť viac – takmer 80 od 25 autorov. A napokon – potešil nás opätovný záujem o literárnu tvorbu. Po „prepade“ v roku 2022 (iba jedna práca, oproti 12 v roku 2021) sme ich tentoraz dostali 15 a dokonca i jeden jesenný komiks.

Veľmi si ceníme prácu detí i pedagógov a ochotu zapojiť

sa do našej súťaže (hoci vieme, že školy a škôlky sú bombardované takýmito súťažami neustále).

V priebehu januára sme začali a vo februári súťaž vo všetkých troch kategóriách vyhodnotíme a, ako každý rok, budeme pripravovať katalóg najlepších prác. Okrem toho plánujeme pripraviť výstavu prác v skalickej mestskej knižnici.

Miroslav Mindáš, CVČ Skalica

Zázračný gaštan

Gaštan. Čo je to vlastne gaštan? Také malé zázračné čudo!

Raz, keď som išiel zo školy, a v ten deň sme písali písomku, na ktorú som sa aj učil, ale v škole som všetko zrazu zabudol a nevedel, tak som si len tak zo srandy zobral do kapsy gaštan. Na druhý deň mi prišla známka a mal som dvojku. Tak som si povedal: „Hmm, nejaké zvláštne!“ V tej chvíli som si pomyslel, že je ten gaštan asi zázračný. Prišiel som domov, naučil som sa... Neuveríte, o čom sa mi snívало...! O mojom zázračnom gaštane!

Celý týždeň sa mi darilo, ale na druhý týždeň som si povedal: „Tá písomka bude absolútne nanič! Zasa som ju nezvládol.“ Tak som si zobral do kapsy aj druhý gaštan. A celú jeseň, kým boli na zemi gaštany, tak sa mi darilo. Bolo to super.

Teraz však nastal zvrät. Jednoducho, neboli na zemi už žiadne gaštany. Normálne sa mi prestalo dariť! Nevedel som prečo, ale keď som to skúsil aj na ďalšiu jeseň, tak to vôbec nefungovalo. Takže mi je dodnes veľkou záhadou, ako to vlastne s tou gaštanovou pomocou vtedy bolo...

Aj vám prajem takého gaštanové jesenné šťastie...

Adam Danielik, 7. ročník

Som šarkan

Vyletím si na oblohu.

Pozdravím pár kamarátov šarkanov.

Pozriem sa nad seba a uvidím nadýchané oblaky.

Aj lietadlá.

Vidím bystré potôčiky.

Pozerám na našu alej.

Vidím opadané listy.

Letím aj ponad školu.

Cítim štiplavý dym.

Vidím obaračky hrozna.

Začína pršať.

Ludia vytahujú farebné dáždniky.

A už ma Miško sťahuje dolu.

Ešte vidím krásny západ slnka.

Miško Hanuliak, 3. ročník

Farebná jeseň

*Po roku prichádza znova jeseň,
farbami hraje tu ako pieseň.*

Na nebi žiari jesenná obloha,

verte mi, neverte,

je len raz do roka...

Halloween, dušičky – sú tu zasa späť,

nebojte sa Halloween je v pohode, aj keď?

Každý má iné spôsoby

ako sa zabaviť,

my aspoň máme si

o čom dnes hovoriť...

Amália Vávrová, 6. ročník

pripravil **Miroslav Mindáš**

Adventný koncert Viventium, 3. 12. 2023

Posedenie pri cimbale,
12. 1. 2024

Trojkráľový koncert Cantamus Domino, 6. 1. 2024

Adventný koncert zboru
Cantilena, 16. 12. 2023

O nepodařeném čertovi a nezbed-
ném andělovi z dílny divadla
Šňůra, 2. 12. 2023

Adventný koncert Karel Gott Morava Revival, 10. 12. 2023

připravila Sára Surová
foto © Beata Tokošová.

Trdlofest

XVIII. ročník

tradície, trdelník, víno, dobrá nálada

18. mája
2024

**Františkánska
záhrada Skalica**

od 10:00 h

**Súťažné ochutnávky
vína, trdelníka
a šumajstra, výstava vín**

**FS Skaličan • Harafica
Čarovné ostrohy • Polemic**

Sprístupnené pamiatky mesta Skalica - viac info na www.tikskalica.sk

Vstupenky v predpredaji TIK Skalica a na: predpredaj.sk

**Vstupné: predpredaj: dospelí - 13 €
seniori - 8 €
deti - 5 €**

**na mieste: dospelí - 15 €
seniori - 10 €
deti - 6 €**

predpredaj sk

SKALICA
 SLOBODNÉ KRÁLOVSKÉ MESTO

LETNÁ TURISTICKÁ SEZÓNA 2024

sprevádzanie po pamiatkach mesta Skalica

18. 5. 2024 do 21. 9. 2024

1. PAMIATKY OTVORENÉ NA ZÁKLADE TURISTICKÉHO PASU

Vo vybraných pamiatkach sa počas soboty a nedele bude nachádzať sprievodca (11:00 h – 17:00 h).

1. Farský kostol sv. Michala Archanjela
2. Veža farského kostola
3. Dom kultúry
4. Jezuitský kostol sv. Františka Xaverského
5. Rotunda sv. Juraja

CENNÍK TURISTICKÉHO PASU

Predaj turistického pasu (5 pamiatok)

- dospelí: 5 €
- seniori, ZŤP, študenti, deti (6-12 rokov): 3 €
- deti do 6 rokov: zdarma

2. OKRUHY SO SPRIEVODCOM

v soboty a nedele počas letnej turistickej sezóny o 11:00 hod. a o 14:00 hod.
Začiatok okruhu v TIK Skalica.

OKRUH č. 1

11:00 h Technické pamiatky - Expozícia kníhtlače, Ľadovňa a Mlyn bratov Pilárikových

OKRUH č. 2

14:00 h Sakrálné pamiatky - Františkánsky kostol Sedembolestnej Panny Márie,
Farský kostol sv. Michaela Archanjela a kostol Najsvätejšej Trojice milosrdných bratov

CENNÍK OKRUHOV:

- dospelí: 3 €
- seniori, ZŤP, študenti, deti (6-12 rokov): 2 €
- deti do 6 rokov: zdarma

Turistický pas a vstupenku na jednotlivé okruhy si zakúpíte v Turistickej informačnej kancelárii mesta Skalica, Námestie slobody (Dom kultúry) 11, 909 01 Skalica
tel.: +421 34 664 5341, mobil: +421 915 723 216, e-mail: tik@mesto.skalica.sk

Recepisy prastarých materi

Proti kataru neb náthy

1. Warúj se chladných a kyselých pokrmů y nápojů, zvláště vína.
2. Užívej polewku z řepi dobře uvařené a cukrkandlem osladěné, odtahuje katar od prsů aneb do Thee teplého žlutek z vejce roztřep a to ráno, na poledně y večer pi.
3. W yzopowé wodě uvař figy, hřebičky, sladke dřewo, červený cukrkandl z každého maličko a každý večer z toho 3 neb 4 ližičky teplé wypí.
4. Mandlowý olej na prse potřený mocně rozhání katar.
5. Rozmarýnowau wodku na večer pi, Vomitivum neb purgacye užívej a tabák fajči.

(Ioannes Tonsoris: Sana consilia medica aneb zdrawá radda lékařská, 1771)

Skalické kalendárium

- 1431** · založenie mestského chudobinca – „Ští-bora“ (pramene uvádzajú i rok 1414)
- 1645** · Skalicu obsadilo švédske vojsko; Skalica uzavrela obchodnú zmluvu s banskými mestami na ochranu svojho súkenníctva
- 1725** · dobudovaný bol Kostol sv. Pavla Pustovníka a pavlínsky kláštor
- 1912** · bol postavený internát gymnázia (medzi budovami hotela a gymnázia); začalo fungovať prvé kino
- 1972** · založený bol atletický oddiel AC Olympia Skalica
- 2000** · uskutočnilo sa podujatie pod názvom Vinobranie diplomatov; začala vysielat Televízia Skalica; 50 rokov existencie oslávila Základná umelecká škola (Ľudová škola umenia) v Skalici; Skaliciania na námestí privítali tretie tisícročie

Sobota v živote anglických panovníkov

Nemôže sa tajiť, že daktoré dni v dejepisu mimoriadny význam majú, čoho príklad i sobota v živote panovníkov anglických podať môže. Ostatný pád smrti u kráľ. dvoru anglického udal sa v sobotu dňa 14 dec. 1861, keď sa princ Albert, manžel panujúcej kráľovny Viktorie, s týmto svetom rozlúčil. Pri tejto príležitosti časopisy anglické spomínali, že v osudný deň soboty, dňa 16 feb. 1688 v čas revolúcie anglickej stalo sa vyhlásenie trónu za uprázdnený a že od tej doby 6 panovníkov anglických (medzi nimi 3 Georgovia) v sobotu zomrelo, menovite: kráľ Viliam III zomrel v sobotu dňa 8 mar. 1702; kráľovna Anna v sobotu dňa 1 aug. 1714; Georg I. v noci zo soboty k nedeli dňa 11 jun. 1727; Georg II v sobotu dňa 22 okt. 1760; Georg III tak že dňa 29 jan. 1820; napokon ale, ostatný pred princom Albertom, kráľ Georg IV, v sobotu dňa 6 jun. 1830.

(Domová pokladnica, kalendár pre slovenský ľud, 1863)

Najstaršia drevená stavba sveta

Najstaršou drevenou stavbou sveta je ozaj malý kostol v Norvéžskom meste Burgundu. Bol postavený už v 11. storočí z jedlového dreva, ktoré čas od času natierajú smolou, aby drevo netrpelo vlhkosťou a účinkami povetria. Sloh tohto prastareho kostolíka je fantastický, stavba ozdobená je peknými vežičkami a vnútri je plný do dreva rezaných ozdôb. Zaujímavé je, že ačkoľvek celá stavba je z dreva, oltár sám je z kameňa. Teraz už v tomto najstaršom drevenom kostole sveta bohoslužby sa nekonajú.

(Nedel'né čítanie, 1921)

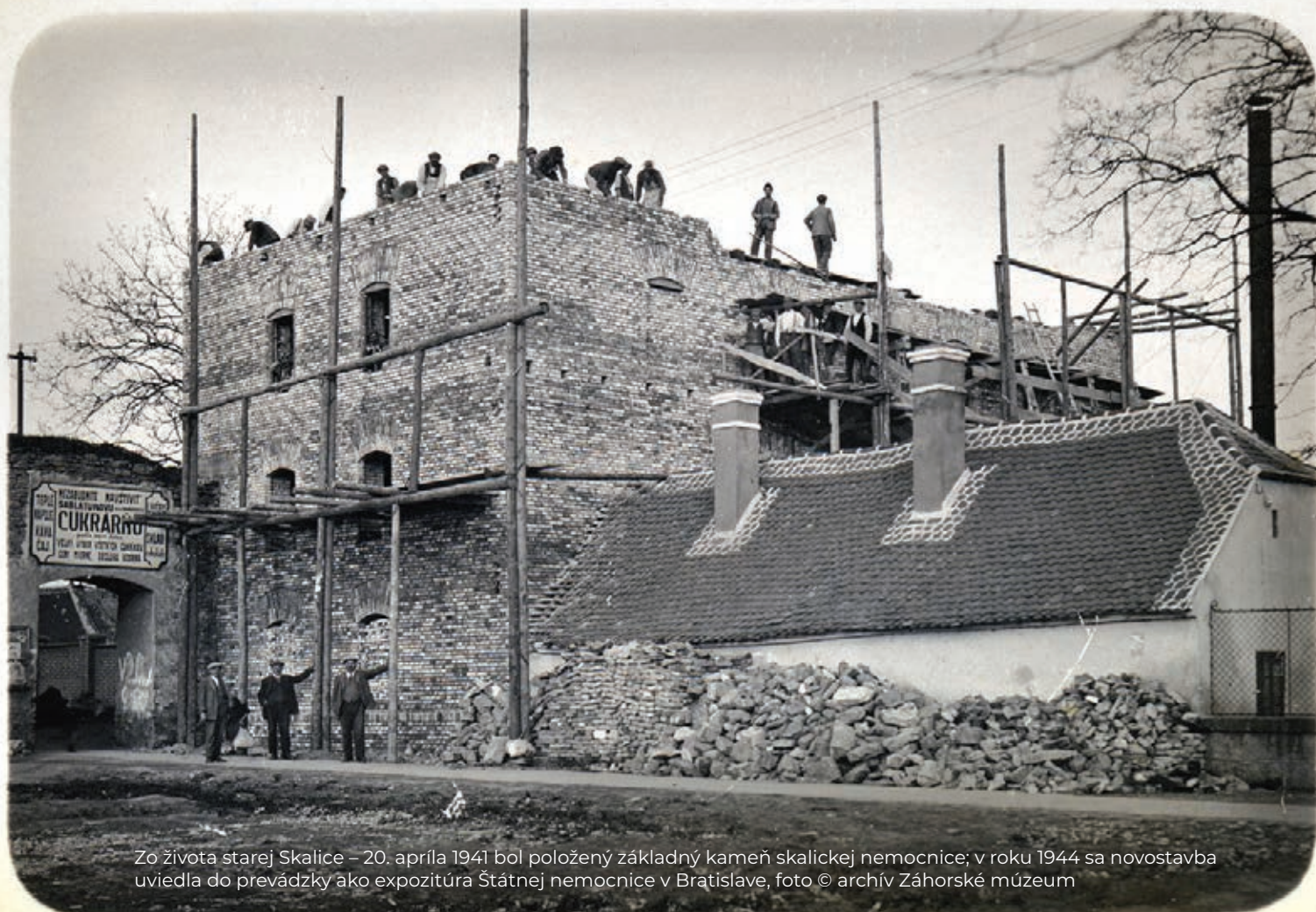

Z histórie mesta Skalica – Reformácia

Nakoľko sa z dejepisných pamiatok dá zatvárať, reformácia už okolo roku 1560 prenikla do brán mesta Uh. Skalice. Neboli síce shromaždení v osobitný sbor, ale kládli už vtedy požiadavky, aby sa im Slovo Božie hlásalo v materinskom jazyku a žiadali si aj Večeru Pána „pod oboji“. Toto posledné sa skutočne aj s povolením pápeža Pia IV. konalo a síce v hlavnom chráme mesta u sv. Michala. Keď ale po tridentskom concile toto povolenie bolo zrušené, oddelili sa evanjelici od cirkve katolíckej a utvorili osobnú cirkev. Prvým evanjelickým farárom stal sa asi v r. 1570 Štefan Račický. Vo vizitačnom protokole poznamenal vtedy superintendent Tarnóczi, že cirkev evanjelickú v Skalici založil Štefan Račický a spokojil sa s malým platom. Po jeho odchode stal sa farárom Anton Cochrovský a vtedy bol najhorlivejším patronom tejto cirkve barón Peter Révay z Holíča, ktorý cirkve daroval dom v meste, k tomu veľký pozemok k tomu cieľu, aby si na ňom mohli vystaviť vlastný chrám. Toho však vtedy potreba nebola, lebo evanjelici, zväčša zemanovia, vedeli si vydoberať právo k tomu, že hlavný chrám sv. Michala sa stal spoločným. Vtedy i katolícky farár Mikuláš Sartorius vysluhoval „pod oboji“. Avšak na rozkaz arcibiskupa Petgra Pázmánya nielen že sám prestal toto vysluhovanie, ale vypudil evanjelikov z chrámu. Vtedy sa evanjelici obrátili v roku 1619 na prešporťský snem so žiadosťou, aby im z troch jestvujúcich chrámov jeden bol pridelený, tiež i miestnosti pre školu, faru a cintorín.

(Ferdinand Dúbravský: Slobodné mesto so sriadeným magistrátom Uh. Skalica, Skalica 1921, s. 48-50, 56-57)

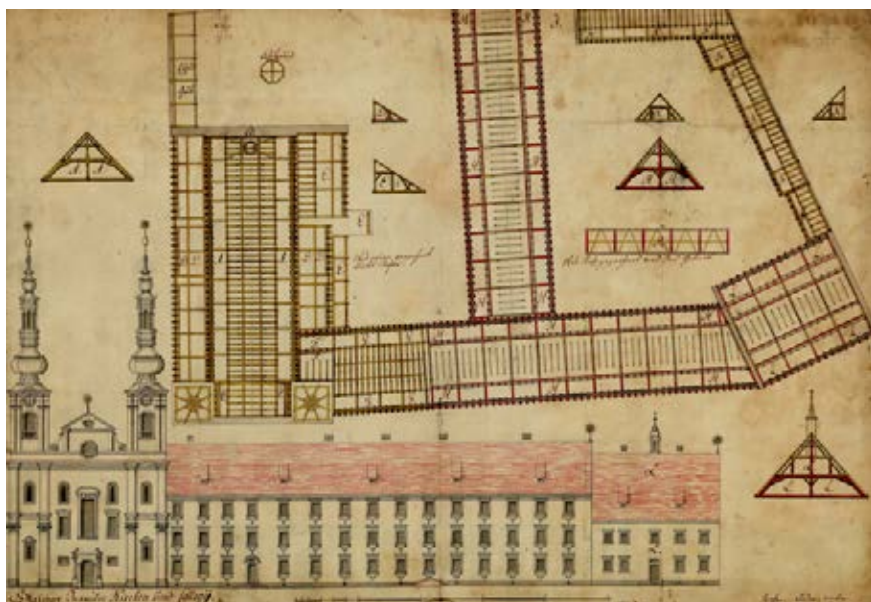
pripravil **Miroslav Mindáš**

Zo života starej Skalice – 20. apríla 1941 bol položený základný kameň skalickej nemocnice; v roku 1944 sa novostavba uviedla do prevádzky ako expozitúra Štátnej nemocnice v Bratislave, foto © archív Záhorské múzeum

Pôvodne jezuitský **kostol sv. Františka Xaverského**

Dobový náčrt jezuitských stavieb a pôdorys kolégia

Reholníci Spoločnosti Ježišovej (jezuiti) pôsobili v Skalici od začiatku 60. rokov 17. storočia. Spočiatku boli ubytovaní iba provizórne na radnici a od roku 1666 v dome, ktorý si kúpili. Provizóriom bolo pre nich aj prevzatie skonfiškovaného evanjelického kostola v roku 1672. Dva roky po svojom príchode jezuiti založili strednú školu (1662), ktorá bola koncom 17. storočia povýšená na kolégium. Jezuitský kostol zasvätený sv. Františkovi Xaverskému bol súčasťou kolégia, ktorého výstavbu začala Spoločnosť Ježišova v roku 1693. Základný kameň kolégia a kostola posvätil 31. mája 1693 biskup Pavol Balaša. V roku 1697 sa jezuiti presťahovali z Potočnej ulice na námestie do novovybudovaného kolégia. Bohoslužby vykonávali jezuiti po odchode z kostola Najsvätejšej Trojice v kaplnke kolégia, pretože kostol ešte nebol postavený. So stavbou kostola sa začalo v roku 1714 a výstavba trvala do roku 1724. Kvôli nárastu počtu

reholníkov i študentov sa budova kolégia postupne rozširovala až do dnešnej podoby. Stále slúži svojmu pôvodnému vzdelávaciemu účelu ako gymnázium a patrí medzi najstaršie vzdelávacie inštitúcie tohto charakteru na Slovensku.

Kostol spolu s hlavným oltárom posvätil biskup Juraj Gylani 10. októbra 1724. Na druhý deň posvätil bočné oltáre zasvätené Panne Márii a sv. Ignácovi. Ďalšie dva bočné oltáre – oltár sv. Jozefa a sv. Ondreja – posvätil ten istý biskup 21. júna 1725 a v nasledujúci deň posvätil zvyšné dva bočné oltáre – sv. anjelov strážcov a oltár na česť Kristovho utrpenia. Chrám je dispozične riešený ako pozdĺžna baroková stavba, pôdorysne vychádzajúca z rímskeho kostola il Gesú s dlhou strednou loďou, do ktorej sa otvárajú vysokými arkádami uzavreté bočné kaplnky radené za sebou. Loď a svätyňa chrámu sú zaklenuté valenou klenbou s lunetami a štukovými pásmi.

V lodi sa nachádzajú tri dvojice lunet a dve sú v presbytériu. Bočné kaplnky (po tri na oboch stranách lode) sú zaklenuté krížovou klenbou s dvojicami lunet. Nad kaplnkami sa nachádza tribúna otvorená do lode kostola polkruhovitými oknami s parapetom. Vo svätyni na tribúnu nadväzujú oratóriá s dvojicami okien. Z epištolárnej strany priliehala ku svätyni sakristia a z evanjeliovej strany mariánska kaplnka. Priečelie chrámu je dvojvežové s centrálnym trojhranným štítom medzi vežami. Hlavný oltár bol dedikovaný patrónovi kostola, sv. Františkovi Xaverskému. Na základe vizualizácie je možné, že autorom obrazu bol jezuita František Xaver Palka (1724 – 1766), hoci jeho pôsobenie v Skalici nemáme doložené. Malba predstavuje viac figurálnu kompozíciu, v ktorej je hlavnou postavou sv. František Xaverský (sv. František Xaverský bol spolu so sv. Ignácom z Loyoly zakladateľom Spoločnosti Ježišovej). Je znázornený ako klačiaci s mierne rozopätými rukami a hlavou obrátenou k nebu, k sv. Trojici. Jeho posta-

Interiér jezuitského kostola, pol. 20. storočia

Oprava jezuitského kostola, 50. roky 20. storočia

vu obklopujú v polkruhovom umiestnení ďalšie ženské a mužské postavy. Postava hneď za sv. Františkom znázorňuje Ilda upierajúceho zrak k nebu. Nasleduje klačiaca žena s dieťaťom na chrbte, podopierajúca pravdepodobne chorého

pololežiaceho muža. Ďalšia postava predstavuje spiaceho alebo mŕtveho muža s ovisnutými rukami smerujúcimi k horeznačky ležiacemu nahému dieťaťu. Ďalšia postava, postava ženy, vystiera pravú ruku k sv. Františkovi. Pred ňou sedí žena s odvrátenou tvárou a rukami voľne spustenými vedľa tela. Postava s vystretou rukou k sv. Františkovi uzatvára polkruh, do ktorého sú kompozične včlenené postavy okolo svätého. V pozadí, pred jej tvárou, je v tieni badateľná naklonená hlava staršej ženy, za ňou, taktiež v tieni, je vidieť dve polfigúry gestikulujúcich mužov v turbanoch.

Kostol prestal svojmu účelu slúžiť pravdepodobne začiatkom 19. storočia počas napoleonských vojen. Interiér kostola bol obnovený ešte v roku 1802. Zo statických dôvodov boli v roku 1844 znížené veže kostola do terajšej ihlanovitej podoby. V roku 1913 ponúklo Ministerstvo kultúry a školstva skalickému dekanovi L. Okánikovi, aby prevzal z chrámu kostolný mobiliár. Niektoré časti vnútorného zariadenia našli svoje uplatnenie v iných kostoloch (kostol milosrdných bratov v Skalici, farský kostol v Radošovciach, filiálny kostol v Hornej Krupej). Ministerstvo, pod ktoré kostol patrila, plánovalo ešte v roku 1914 urobiť opravu fasády. Rekonštrukcia exteriéru kostola sa konala v rokoch 1955 – 1957. Kostol sa v tomto období využíval ako skladisko a sýpka, čím utrpeli posledné zvyšky pôvodného zariadenia. V roku 1978 bol objekt staticky zabezpečený.

Interiér kostola pred rekonštrukciou

Reštaurovaný oltárny obraz

Po odborných meraniach v kostole bolo zistené, že priestor lode kostola má vynikajúce akustické parametre, čo bolo podnetom k úvahám o vybudovaní nahrávacieho štúdia pre Slovenskú filharmóniu. V tomto smere sa urobilo niekoľko výskumov a boli spracované aj štúdie, resp. v niekoľkých etapách od 70. po koniec 80. rokov aj kompletne stavebné dokumentácie. Tento zámer (žiaľ) nebol nikdy realizovaný. Od roku 1989 sa tu však aj vďaka výnimočnej akustike a celkovej atmosfére kostola usporadúvajú mnohé kultúrne i spoločenské podujatia.

V uplynulých desaťročiach sa po takmer 200 rokoch chátrania a devastovania interiéru uskutočnilo niekoľko záchrán-

ných prác, opráv a napokon aj celková rekonštrukcia. Opravila sa strecha, vyčistila a sprístupnila krypta, opravili sa strišky veží a reštaurovaný bol aj vzácny oltárny obraz. V roku 1993 bol obraz klasifikovaný ako hodnotné neskorobarrokové dielo stredoeurópskeho významu, pričom patrí k najväčším obrazom z tej doby na Slovensku. Po tom, ako bolo mesto Skalica úspešné a získalo na projekt obnovy objektu finančné prostriedky z európskych fondov sa začali rozsiahle rekonštrukčné, stavebné a reštaurátorské práce (2010). Trvali rok a vykonalo sa napr. odvlhčenie stien, vybúranie druhotných betónových a realizácia nových podláh, oprava vnútorných omietok a výmalba objektu, vybudovanie soci-

álnych zariadení a zázemia, zriadenie nových elektrických rozvodov, osvetlenie, ozvučenie, vykurovanie objektu, reštaurátorské a umelecko-reмесelné práce, reštaurovanie figurálnej výzdoby a rámu oltárneho obrazu, atď.

Výnimočným projektom bolo inštalovanie anglického romantického organu do jednej z bočných kaplniek. Keď sa začal pripravovať projekt rekonštrukcie, uskutočnil sa aj organologický prieskum. Vzhľadom na vynikajúce akustické parametre kostola bolo navrhnuté inštalovanie historického organu do priestoru lode (pôvodný jezuitský organ bol umiestnený na chóre). Na základe tohto odporúčania mesto Skalica v roku 2008 zakúpilo historic-

Interiér kostola po rekonštrukcii

rekonštruované krypty

ký organ z anglického mesta Sheffield. Organ postavil v roku 1894 Albert Keates, je romantický a jediný anglický organ tohto typu na Slovensku. Jeho rozobratie, prevoz, reštaurovanie a inštalovanie do jednej z bočných kaplniek zabezpečila organárska firma reštaurátora Jána Valoviča zo Serede. Zaujímavo vyriešená je zadná stena nástroja, ktorú môžu návštevníci vidieť, lebo je presklená – to nie je možné nikde inde na Slovensku. Historicky prvé tóny organu zazneli 27. novembra 2011.

Od septembra 2010 do novembra 2011 sa uskutočnila v histórii Skalice najrozsiahlejšia rekonštrukcia historického objektu – jezuitského kostola sv. Františka Xaverského. Kompletne bol rekonštruovaný a opravený interiér a tiež fasáda, inštalované podlahové kúrenie, nové osvetlenie a ozvučenie. Okrem toho tu bol umiestnený historický romantický organ, ktorý mesto Skalica zakúpilo a priviezlo z anglického mesta Sheffield. Kostol sa od toho času ešte intenzívnejšie využíva na najrôznejšie kultúrne a spoločenské podujatia. V roku 2012 tu vystúpilo najvýznamnejšie slovenské hudobné teleso Slovenská filharmónia (a odvtedy každoročne v rámci medzinárodného hudobného festivalu Divergencie). Okrem toho sa tu pravidelne konajú organové koncerty v rámci cyklu Musica Sacra Skalica, promócie i svadobné obrady.

Pomyselnou čerešničkou na torte bude inštalovanie (práve prebieha) historického organu Vincenta Možného, ktorý bol v 19. storočí postavený pre Dóm sv. Martina v Bratislave. Z rôznych dôvodov bol tento organ nahradený novým a padlo rozhodnutie premiestniť ho, reštaurovať a umiestniť na chór skalického jezuitského kostola. Po tom, ako budú práce ukončené, budú v kostole dva unikátne historické organy a milovníci organovej hudby sa určite budú mať na čo tešiť.

*pripravil **Miroslav Mindáš***

*(použité texty a foto: archív autora, Martin Hoferka:
Kostol sv. Františka Xaverského /jezuitský kostol/
Záhorské múzeum Skalica)*

Priečelie kostola po rekonštrukcii

Jezuitský kostol je dejiskom kultúrnych a spoločenských podujatí

IGOR ŠPETTA
BUILDING MA

Na slovíčko s majstrom sveta

Možno ho stretávate na uliciach Skalice a ani netušíte, že je, okrem iného, dvojnásobný majster sveta. Ing. Igor Špetta je naturálny kulturista, ktorý seba a naše mesto už roky reprezentuje na národných, ale i svetových súťažných podujatiach. A mimoriadne úspešne. Pripravili sme s ním rozhovor, v ktorom poodhalí zákulisie prípravy i samotných súťaží v tomto športe.

Ako dlho sa venujete posilňovaniu a kto vás k tomu priviedol?

Všetko to začalo v roku 1989, kedy ma k posilňovaniu priviedol môj už nebohý otec, nakoľko sa mu v minulosti rekreačne venoval. V tom čase som mal 16 rokov a začalo to podomácky vyrobenými posilňovacím náradím na cvičenie. V tom čase neexistovali také fitká ako sú dnes. Cvičili sme v pivniciach, pričom vedomosti o tréningu a strave boli veľmi slabé a povrchné, ale aj tak nás to neskutočne bavilo, nakoľko to bolo spontánne a prirodzené. Takže od roku 1989 až doteraz sa venujem posilňovaniu, čo je skoro 35 rokov.

Čo bolo v začiatkoch pre vás ako mladého chalana najťažšie?

S odstupom času môžem povedať, že to boli slabé, skoro chabé znalosti ohľadom princípov posilňovania a samozrejme skoro žiadne znalosti ohľadom správnej výživy. To bolo ale dané dobou, kedy som sa tomu začal venovať, keďže nebolo kde a z čoho čerpať toľko vedomostí, tak ako dnes.

V posledných rokoch ste dosiahli niekoľko pozoruhodných úspechov. Aké to boli?

Na prvú súťaž som sa prihlásil na medzinárodné majstrovstvá Slovenska do Prievidze, ktoré sa konali 20. mája 2018 a zatiaľ poslednú súťaž som absolvoval v novembri 2023 v Perugii, kde boli majstrovstvá sveta. V priebehu týchto šiestich rokov som

sa zúčastnil 15 súťaží, nastúpil som v 42 kategóriách a z toho dvadsaťsedemkrát to bolo pódiové umiestnenie. Najviac si cením dvoch titulov majstra sveta v kategórii masters.

Iba málokto vie, že príprava na vrcholovú kulturistickú súťaž nie je vôbec krátka a pritom aj mimoriadne fyzicky i psychicky náročná. Čo všetko zahŕňa?

Najskôr si stanovím cieľ, to znamená konkrétnu súťaž pre nadchádzajúce obdobie. Súťažná sezóna sa rozdeľuje na jarnú a jesennú časť. Po

tých odsúťažených rokoch si už vyberám len jeden vrchol sezóny, a to zväčša jesennú časť, kde sú v programe majstrovstvá sveta. Tak to bolo v roku 2022, kedy som bol na MS v Prahe a aj minulý rok na MS v Perugii. Keď mám cieľ, stanovím si postup prípravy a jej fázy. U mňa sú to prevažne tri časti – objemová, prechodná a predsúťažná. Každá z nich sa vyznačuje iným objemom tréningu a iným zložením stravy. Smerom k blížiacej sa súťaži tréning naberať na intenzite a príjem stravy sa znižuje.

Predpokladáme, že dôležitá pri príprave je správna životospráva a najmä strava.

U nás platí zásada, že forma sa nerobí v posilňovni, ale v kuchyni, takže strava je alfou aj omegou základu úspechu v súťaži. Základ stravy tvoria kvalitné komplexné sacharidy v podobe ryže a ovsených vločiek, nemenej kvalitné bielkoviny v podobe kuračieho a morčacieho mäsa, vajčiek a proteínov. Dôležitou súčasťou sú doplnky v podobe komplexných aminokyselín a aminokyselín BCAA, glutamínu, arginínu, kreatínu. Ďalej sú to vitamíny C, B komplex, multivitamíny, omega-3 mastné kyseliny, minerály v podobe magnézia a v neposlednom rade aj kľbová výživa. Za tých šesť súťažných rokov som strávil v tej záverečnej, najťažšej fáze, celkovo 412 dní a zredukoval som 43,8 kg telesnej váhy, pričom som sa dostal na 3 % percentný podiel tuku v tele, čo predstavovalo 2,5 kg tuku v celom tele.

Dlhá príprava na súťaž by nebola možná bez podpory rodiny a priateľov. Kto stojí pri Vás pri príprave a potom aj na súťažiach?

Musím povedať, že je to v prvom rade manželka, ktorá je so mnou od začiatku môjho súťaženia, a to nielen ako psychická podpora, ale ako právoplatný člen môjho tímu. Zabezpečuje mi servis v podobe nanášania

farby, predsúťažného jedla a aj samotného sledovanie situácie počas súťaženia rozličných kategórií, kedy sa ja môžem sústrediť len a len na seba. Takže moje veľké a srdečné poďakovanie patrí mojej rodine, manželke za jej ústretovosť a pomoc v príprave, dcéram za podporu a všetkým dobrým ľuďom, čo mi pomáhajú s prípravou.

Výhra na Golden éra Košice 2023 v kategórii Classic physique masters 40+, v strede

V rámci naturálnej kulturistiky sú určité pravidlá a predpisy. Aké?

V roku 2017 prichádza na domácu scénu iCompete Natural Slovakia. Domovskou základňou je Austrália. Zjednotenie naturálnej myšlienky sa realizuje prostredníctvom sociálnej siete, kde sa pretekár môže zaregistrovať za ročný poplatok 30 austrálskych dolárov a následne sa môže prihlásiť na akúkoľvek súťaž, organizovanú po celom svete, Európu nevynímajúc. Dôležitým faktorom v pravidlách je limit telesnej váhy v pomere k výške, kde je pre každú výšku predpísaná maximálna možná telesná váha. Ako príklad uvediem svoje parametre – pri výške 180 cm, môžem mať maximálne 87 kg telesnej váhy.

Aké sú kritériá pri hodnotení kulturistov?

MS Perugia 2023, zisk zlatej medaily v spoločnosti manželky Radoslavy

Ako som už spomínal, je to limit telesnej váhy a v rámci hodnotenia postavy je to symetria, svalový rozvoj a pripravenosť v danej kategórii, a to presne v tomto poradí. V bodovom hodnotení pretekára je zohľadnených niekoľko faktorov, kde sa kladie dôraz na

vzájomnú vyváženosť a súhrn jednotlivých svalových skupín. Je teda dôležitý celkový dojem pretekára. Dôležitá je i adekvátne úprava zovňajšku a pokožky, použitie súťažnej farby a predpísaných súťažných plaviek.

Ako to je s cestovaním na súťaže? Dokážete to utiahnuť finančne aj sám alebo sa nezaobídete bez podpory sponzorov?

Je to veľmi finančne náročné. Drvivú väčšinu si sponzorujem sám. Na začiatku mi pomohol brat, ktorý podniká, potom som si niekoľko rokov všetko hradil zo svojho vlastného rodinného rozpočtu a až minulý rok, keď som súťažil v Košiciach a Perugii, sa znovu našli dobrí ľudia, ktorí mi prispeli, za čo som všetkým veľmi vďačný. Neboli to žiadne veľké sumy, ale ďakujem za každé euro, ktoré mi pomôže v príprave.

Hľadajú sa sponzori v dnešnej dobe ťažko?

Niekedy stačí malé šťastie k veľkým úspechom a inokedy sa môžete roztrhať a nič vám nevyjde. Taký je život. Človek musí byť v správnom okamihu na správnom mieste a mať ten povestný kúsok šťastia. Pokiaľ dokážem niekoho zaujať, budem veľmi rád a pokiaľ nie, tak som pripravený bojovať

v rámci vlastných možností, ale určite to nevzdám. Veď reprezentovať naše pekné mesto, naše Záhorie alebo naše Slovensko na medzinárodnom fóre je snom každého z nás a nie vždy sa to dá zrealizovať z rozličných dôvodov.

Obligátna otázka na záver – aké sú Vaše ďalšie športové plány?

Cieľ pre rok 2024 je jasný. Príprava smeruje k majstrovstvám sveta v Austrálii, v hlavnom meste Canberra, v termíne 1. – 3. novembra. Už teraz sa na to neskutočne teším, aj keď viem, že to bude náročné, nielen v rámci doladenia záverečnej prípravy z dôvodu vzdialenosti, ale určite aj z dôvodu financií, pričom pevne verím, že za podpory dobrých ľudí sa to podarí zrealizovať. Od začiatku súťaženia sa riadim týmto citátom:

„Keď o tom dokážeš snívať, dokážeš to aj uskutočniť“.

– Enzo Ferrari

Prajeme Igorovi Špettovi veľa súťažného šťastia a úspechov a veríme, že aj s pomocou spomínaných „dobrých ľudí“ a priateľov sa mu všetky predstavy splnia.

pripravil **Miroslav Mindáš**
foto © archív Igora Špettu

S manželkou majú spoločný záujem v podobe hôr a turistiky. Minulý rok zdolali Gerlach, Chopok, Ďumbier, predtým Kriváň.

S manželkou Radoslavou a vnúčatami

Neni snehu, neni vody

*Co sa to deje s počasím?
že v zímje baranicu nenosím.
Trinášt stupňú v januári?
to sa mi snád asi marí.*

*Kedysik ket došla zima,
fporádku vám byla klíma.
Človjek sa dnes čuduje,
príroda nás varuje.*

*Bílá perina už dávno chýbá,
to je ale velká chyba.
Neni snehu, neni vody,
ťažké nájít hore schody.*

*Obud'me sa ludé moji,
za pokus to ešte stojí.
Ešte možem fšeco zvrátit,
prírodu naspátky vrátit.*

Jozef Lovecký

*klient Zariadenia
pre seniorov Skalica*

MUNIPOLIS

mobilná aplikácia mesta Skalica

mesto_skalica

mestoskalica

<https://skalica.municipolis.sk>